

Čezmejno mesto

Gorizia, Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba

Čezmejno mesto

Gorizia, Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba

Povezani predstavljamo skupno območje v središču Evrope

Ljudje so v goriškem prostoru že pred desetletji presegali prostor državnih mej in tistih, ki si jih ustvarjamo s predsodki. Ljudje, ki živijo svobodno, v sožitju in sodelovanju, zagotovo živijo boljše in bolj kakovostno. V povezovanju je moč in tudi sam sledim temu načelu.

Danes, ko so meje odprte, se soočamo z drugačnimi izzivi. Razumeti moramo, da lahko aktivno sooblikujemo naš prostor in skupaj pridobivamo evropska sredstva za projekte, ki bodo izboljšali kakovost življenja v celotnem čezmejnem prostoru. Povezovanje ne pomeni, da izgubljammo našo avtentičnost, jezik, identiteto, povezovanje pomeni, da nas različnost bogati. Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, EZTS GO, je eden od pomembnih stebrov čezmejnega sodelovanja. S projekti, ki jih izvajamo in jih bomo, kljub njihovi zahtevnosti, tudi uspešno realizirali, smo postavili nov mejnik pri izvajanju skupnih ukrepov na čezmejnem območju kot celoti. S celovitim projektnim upravljanjem, ki se ne ozira na državno ali občinsko mejo, premagujemo administrativne, zakonodajne in nenazadnje kulturno-sociološke ovire ter tako prispevamo k dobiti prebivalstva celotnega območja EZTS GO ne glede na državno pripadnost. Pri izvedbi naših projektov trenutno prehajamo iz faze premagovanja birokratskih ovir v realizacijo konkretnih projektnih ukrepov.

Osebno menim, da je povezovanje ključ do uspešnega razvoja našega območja, zato bomo tudi v prihodnje nadaljevali s projekti, ki bodo pozitivno vplivali na kakovost življenja prebivalcev v tem prostoru, ki ima velik potencial, da se celostno poveže v kulturno, turistično, gospodarsko, izobraževalno in infrastrukturno celoto. Povezani ne bomo več tri občine na obrobju dveh držav, temveč skupno območje v središču Evrope.

Matej Arčon
Predsednik EZTS GO

Interesi prebivalcev morajo biti osnovno vodilo delovanja mestne uprave: v tem duhu so Občina Gorica, Mestna občina Nova Gorica in Občina Šempeter-Vrtojba v zadnjih letih sprejele vrsto novih čezmejnih strategij. Od prvotne zamisli, pri kateri je prijatelj Ettore Romoli igral vodilno vlogo, smo se premaknili naprej. Evropska komisija je o našem EZTS-ju izrecno rekla, da je "dragocen laboratorij, ki bi po inovativnosti moral biti zgled vsej Evropi". V okviru tega sodelovanja je nastala tudi zamisel o skupni kandidaturi Nove Gorice in Gorice za evropsko prestolnico kulture.

S pogledom v prihodnost si danes še močneje želimo preoblikovati to mejo, ob kateri se je v zgodovini zvrstilo mnogo tragedij, v dejavnik miru in razvoja. S pomočjo EZTS GO smo od Evrope pridobili prvih 10 milijonov za razvoj turizma, okolja in zdravstva in s to brošuro želimo prebivalce seznaniti s projekti, ki jih izvajamo.

September 2019

Rodolfo Ziberna
Župan Občine Gorica

Zgodovina nam kaže, da je Evropa kontinent krhkega miru. Projekte, ki so po velikih tragedijah 20. stoletja vzdrževali mir in sožitje narodov, moramo negovati in utrjevati. Evropska unija je eden takšnih projektov, je rezultat vizije ljudi, ki so Evropi hoteli zagotoviti trajni mir in blaginjo. Naša naloga je, da ta projekt nadgrajujemo. Nadgrajevati pa ga moramo s približevanjem ljudem. Gradnja čezmejnne regije in evropskega čezmejnega somestja je prav to - je približevanje ideje združene Evrope prebivalcem, krajem, vsakdanjemu življenju.

V zadnjem desetletju se množijo čezmejnne pobude in skupni projekti, ki bodo prinesli boljše življenje prav vsakemu prebivalcu naših krajev. Zdravstvo, šport, rekreacija in nenazadnje kulturni in urbanistični projekti tkejo novo podobo življenja in medsebojno prepletenost ljudi, društev in ustanov obeh držav. Časopis EZTS GO je instrument, s katerim širimo informacije in komunikacijo v skupnem javnem prostoru, je torej projekt, ki odraža enovitost našega prostora.

September 2019

dr. Klemen Miklavič
Župan Mestne občine Nova Gorica

Spoštovani,
z veseljem tokrat prav lepo pozdravljam vse prebivalce čezmejnega prostora obeh Goric z okolico. Prvič se na občane v skupni publikaciji obračamo župani Občine Gorica, Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter-Vrtojba. To je gotovo znak, da se zavedamo pomembnosti čezmejnega sodelovanja in izzivov, ki jih le-to prinaša. Zavedamo pa se tudi, da je lahko sodelovanje včasih nekoliko naporno zaradi razlik v navadah, zakonodaji... Seveda pa je dejstvo, da že stoletja sobivamo na tem prostoru, kjer se Soča in Vipava izlivata iz svojih dolin v Goriško ravan in naprej proti morju in je že zato vredno vztrajati v politiki spoštovanja in sodelovanja ter delovanja v skupno dobro.

September 2019

mag. Milan Turk
Župan Občine Šempeter-Vrtojba

Evropsko združenje za sodelovanje treh mest

Zakaj imamo EZTS GO?

Kljub desetletjem sodelovanja med tremi mesti še do danes na našem čezmejnem območju nimamo skupne infrastrukture ali skupnih storitev. Če jih želimo zagotoviti, je najprej potrebno skupno načrtovanje in nato skupno izvajanje. Kljub vsem prizadevanjem je bilo to do danes nemogoče, saj ni bilo ustreznega orodja, ki bi omogočalo premostitev administrativnih ovir med državama: Občina Gorica je lahko izvajala ukrepe le na svojem ozemlju, ravno tako sta Mestna občina Nova Gorica in Občina Šempeter-Vrtojba bili pristojni izključno znotraj svojih občinskih meja.

EZTS GO pa je pravna oseba, ki ima pristojnost na območju vseh treh občin: lahko sega čez državno mejo in se prvič v zgodovini spoprime z izzivi čezmejnega sodelovanja, v okviru katerega skupaj načrtujemo in gradimo, pri čemer ne vidimo treh ločenih občin, temveč eno samo čezmejno mesto brez meja in omejitev.

Kaj je EZTS GO?

Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje
"Območje občin: Comune di Gorizia (I), Mestna Občina Nova Gorica (Slo)
in Občina Šempeter-Vrtojba (Slo)"

EZTS GO je italijanska pravna oseba javnega prava. Leta 2011 so ga skladno z Uredbo (ES) št. 1082/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ustanovile Občina Gorica, Mestna občina Nova Gorica in Občina Šempeter-Vrtojba z namenom opredelitve in reševanja skupnih izzivov, ki bodo lahko prispevali k povečanju konkurenčnosti in privlačnosti čezmejnega območja.

Prioritete za razvoj območja določa Skupščina EZTS GO na predlog odborov, ki so zadolženi za posamezna področja. Ko so področja ukrepov določena, EZTS GO preuči najprimernejši način financiranja iz evropskih skladov, pripravi in predloži projekte ter jih, v primeru, da so odobreni, izvaja v skladu z nacionalno zakonodajo in pravili programov Evropske unije.

V okviru projektov, ki se financirajo iz evropskih skladov, se aktivnosti izvajajo tako na slovenski kot na italijanski strani in na ta način si EZTS GO prizadeva premostiti zakonodajne in administrativne razlike, pri čemer utira novo pot, kateri pozorno sledi tudi Evropska komisija z namenom izboljšanja čezmejnega sodelovanja med državami članicami.

EZTS GO ima sedež v palači Alvarez v Gorici (ulica Diaz 5). Stalno organizacijsko strukturo s svojim osebjem zagotavljajo tri občine ustanoviteljice. Poleg stalnega pa zaposluje tudi projektno osebje, ki se financira iz evropskih sredstev za posamezne projekte.

Organizacija

Civilna družba

Stalni tehnični odbor* Zdravstvo

Stalni tehnični odbor* Šport

Stalni tehnični odbor* Urbanizem

Stalni tehnični odbor* Prevozi

Stalni tehnični odbor* Energija

Stalni tehnični odbor* Kultura in izobraževanje

3 občine

Skupščina*

Direktor*

Predsednik / Podpredsednik*

*

Člani odborov so strokovnjaki in lokalni predstavniki na posameznih področjih (prevozi, urbanizem, energija, zdravstvo, kultura, izobraževanje in šport), določenih s Statutom EZTS GO oziroma sklepi Skupščine.

*

Predsednik, direktor, člani skupščine in odborov ne prejema nadomestil ali sejin za svojo dejavnost.

*

Skupščina je vrhovni organ EZTS GO. Preverja, potrjuje in sprejema sklepe. Občinski sveti na predlog županov imenujejo svoje predstavnike v Skupščino. Tako imamo 7 predstavnikov Občine Gorica, 5 predstavnikov Mestne občine Nova Gorica in 2 predstavnika Občine Šempeter-Vrtojba. Skupščina, katere mandat traja 4 leta, izmed svojih članov izvoli predsednika in podpredsednika.

Naš EZTS je edinstven

Danes obstaja v Evropi 72 evropskih združenj za teritorialno sodelovanje. EZTS GO je edinstven primer zaradi svojega načina delovanja in je zato vzbudil veliko zanimanja v Evropski uniji oziroma med različnimi evropskimi ustanovami ter organizacijami. Pogosto se predstavniki EZTS GO udeležujemo evropskih dogodkov, kamor nas vabijo, da predstavimo svoje izkušnje.

Če se izrazimo s strogo tehničnim izrazoslovjem, je EZTS GO prvi primer izvajanja celostnih teritorialnih naložb na evropski ravni na osnovi skupne strategije z edinim upravičencem. Če isto prevedemo v razumljiv jezik, pomeni, da lahko EZTS GO izvaja skupne projekte v Italiji in Sloveniji in torej lahko izvaja naložbe na skupnem ozemlju treh mest, ne da bi bil omejen z državnimi ali administrativnimi mejami, ki sicer veljajo za območje v pristojnosti treh občin ustanoviteljic.

Predstavitelji EZTS GO v Bruslju, oktober 2018

Skupno načrtovanje čezmejnega območja

EZTS GO lahko pri izgradnji infrastrukture v okviru evropskih projektov uporablja tako slovensko, kot italijansko zakonodajo s področja javnih razpisov. Občinski sveti treh občin, torej Občine Gorica, Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter-Vrtojba, so odobrili akt, s katerim so Skupščino EZTS GO pooblastili za vsakokratno odločanje glede uporabe nacionalne zakonodaje. To je tudi prvi sklep, ki so ga sprejeli vsi trije občinski sveti in je temelj za skupno metodologijo prostorskega načrtovanja treh občin.

Prvo zgodovinsko srečanje občinskih svetnikov treh občin EZTS GO, oktober 2017

Združujemo odličnost, spodbujamo rast in izboljšujemo kakovost življenja

Pri EZTS GO si prizadevamo spodbujati gospodarsko rast in izboljšati kakovost življenja prebivalcev ob slovensko-italijanski meji. Meja predstavlja za marsikatero obmejno območje oviro za naložbe, zaradi česar se takšna območja soočajo z gospodarskimi in socialnimi težavami ter pomanjkanjem delovnih mest. Na skupne izzive in probleme pa se lahko uspešno odzovemo tako, da združimo dobre prakse, ki že obstajajo na italijanski in na slovenski strani ter poenotimo storitve. Z zmanjšano porabo javnih sredstev (oziroma stroškov za javne službe) lahko sprostimo nove vire, ki jih lahko učinkoviteje uporabimo na drugih področjih.

10

milijonov evrov iz Programa Interreg Italia-Slovenija za celovit razvoj čezmejnega območja

EZTS GO je iz Programa Interreg V-A Italia-Slovenija 2014-2020 pridobil kar 10 milijonov evrov za izvedbo dveh pilotnih projektov, katerih namen je prispevati k skupnem in celovitemu razvoju čezmejnega območja Občine Gorica, Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter-Vrtojba. Projekta Isonzo-Soča in Salute-Zdrav-

stvo sta primer celostne teritorialne naložbe oziroma načina financiranja, ki omogoča, da se določena razvojna strategija izvede na natančno opredeljenem območju.

Celostne teritorialne naložbe (CTN) so orodje, s katerim se strategije določenega območja lahko izvedejo na celovit način,

kar pomeni, da se sredstva lahko črpajo iz več virov, oziroma vsaj iz dveh različnih prednostnih osi enega ali več evropskih operativnih programov. Osnovni namen tega orodja je zagotoviti dolgoročno strategijo, ki bo omogočila reševanje socialnih in gospodarskih izzivov določenega geografskega območja.

Program Interreg V-A Italia-Slovenija 2014-2020

Evropska unija si prizadeva odpraviti vse ovire, ki jih državne meje še vedno predstavljajo za uravnotežen razvoj in poenotenje posameznih delov Evrope. S tem namenom financira vrsto različnih čezmejnih pobud in programov, s katerimi naj bi se dosegli cilji Strategije Evropa 2020 za pametno, trajno in vključujočo rast ter teritorialno, gospodarsko in socialno kohezijo. V ta okvir spada tudi Program Interreg V-A Italia-Slovenija 2014-2020, katerega je Evropska komisija sprejela konec leta 2015 in se uporablja prav za naše čezmejno območje.

Območje izvajanja Programa Interreg V-A Italia-Slovenija 2014-2020 se nahaja v samem osrčju Evrope na površini 19.841 km², na kateri živi približno 3 milijone prebivalcev. To obširno območje zajema italijanske pokrajine Videm, Pordenone, Gorico in Trst v Deželi Furlaniji Julijski krajini, pokrajino Benetke v Deželi Veneto ter pet slovenskih statističnih regij: Primorsko-notranjsko, Osrednjeslovensko, Gorenjsko, Obalno-kraško in Goriško.

Splošni cilj programa je: »Spodbujanje inovativnosti, trajnosti in čezmejnega upravljanja za oblikovanje bolj konkurenčnega in povezanega življenja prijaznega okolja«. V odgovor na potrebe in izzive programskega območja so bile določene štiri prednostne osi, ki predvidevajo naložbe v rast in inovacije, kakovost življenja, sonaravnost in učinkovitejšo javno upravo, za kar je v sedemletnem evropskem programskem obdobju 2014-2020 namenjenih skupno več kot 90 milijonov evrov.

V Programu so izrecno navedene tudi celostne teritorialne naložbe (CTN) za razvoj čezmejnega območja Občine Gorica, Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter-Vrtojba v višini 10 milijonov evrov, ki se financirajo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (85%) in iz italijanskega nacionalnega sofinanciranja (15%), pri čemer je EZTS GO imenovan za posredniško telo, ki je zadolženo za izvajanje CTN.

Več informacij na: www.ita-slo.eu

Infrastrukturni ukrepi Isonzo-Soča

1. Sklop

Infrastrukturna dela v rekreačijskem parku v Vrtojbi
Ureditev zelenih površin s parkirišči za bivalnike v okolici Vrtojbe in izgradnja komunalne infrastrukture. Javno naročilo je bilo oddano marca 2019.

Začetek del: april 2019
Konec del: september 2019

Dela v Vrtojbi

2. Sklop

Brv čez Sočo pri Solkanu in povezovalna kolesarska steza do obstoječe kolesarske poti Solkan - Plave

Izgradnja brvi za pešce in kolesarje, ki bo povezala levi in desni breg reke Soče pri Kajak centru v Solkanu.

Ponudbe prispel na prvi razpis, ki je bil objavljen decembra 2018, so bile nesprijemljive, zato naročilo za izvedbo del ni bilo oddano. Postopek smo ponovili julija 2019 po temeljiti reviziji in dopolnitvi projekta za izvedbo v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica.

Trajanje gradbenih del: 1 leto

3. Sklop

Izgradnja kolesarske in peš poti ob meji - Trg Evrope

Izgradnja poti za pešce in kolesarje od Solkana, ob ulici degli Scogli in Kolodvorski poti prek Trga Evrope do Erjavčeve ulice. Od te točke peljejo obstoječe kolesarske poti do mejnega prehoda Rafut in naprej proti jugu do Vrtojbe ter nato Mirna. Javni razpis za pripravo projektne dokumentacije je bil objavljen junija 2019.

Odobritev projekta za izvedbo: december 2019

Začetek del: april 2020
Zaključek del: december 2020

4. Sklop

Izgradnja kolesarskih in peš poti ob Soči od ulice degli Scogli do Pevmskega parka in Stražic ter od Pevmskega parka do ulice San Gabriele (Škabrijelove ulice)

Izgradnja kolesarske in peš poti vzdolž reke Soče in prečne povezave med ulico San Gabriele (Škabrijelovo ulico) in Pevmskim mostom. Prva kolesarska pot povezuje Solkan prek ulice degli Scogli vse do Pevmskega mosta in se nadaljuje po ulici Cordaioli do brvi za pešce v Stražicah. Gre torej za goriški del kolesarske poti, ki je v Deželnem krajinskem načrtu označena kot FVG 5 "Soška kolesarska pot", in se od brvi v Stražicah nadaljuje vzdolž reke Soče skozi druge občine goriške pokrajine vse do Gradeža.

Druga kolesarska pot povezuje ulico San Gabriele (Škabrijelovo ulico) s Pevmskim mostom prek ulice Generala Scodnika, ulice Brass in drevoreda XX. septembra. Ta kolesarska pot predstavlja povezavo v smeri vzhod-zahod, kakor je bilo tudi predvideno v Strateškem na-

črtu za ovrednotenje čezmejnega naravnega parka Isonzo-Soča.

V okviru projekta je predvidena povezava vseh obstoječih kolesarskih in pešpoti, ki bo ustvarila neprekinjeno omrežje poti in torej nemoteno kolesarjenje po celotnem območju EZTS GO. V ta namen je predvidena tudi izgradnja poti na nadaljevanje bregu reke Soče kot nadaljevanje obstoječe kolesarske poti Solkan-Plave.

Na ulicah degli Scogli, Brigata Etna, dell'Angolo, delle Sassaie in Antonio Cappellaris je bil vzpostavljen prometni režim z omejitvijo hitrosti 30 km/h, za olajšano mobilnost kolesarjev oziroma pešcev. Urejena bo tudi prva kolesarska in peš pot vzdolž reke Soče v bližini meje pri Solkanu. Javno naročilo je bilo oddano junija 2019.

Odobritev projekta za izvedbo: december 2019

Začetek del: april 2020
Zaključek del: december 2020

V 4. sklopu je predvidena ureditev pešpoti za lažjo dostopnost do bregov reke Soče in kolesarske ter peš poti prek solkanskega polja.

Na tem kmetijskem območju ob zavoju reke Soče, med Solkanom in ulico degli Scogli bo urejenih več kolesarskih in peš poti. S tem bo olajšan dostop do zani-

mivega dela narave. Obiskovalci si bodo, med drugim, lahko od blizu ogledali pridelavo "sukenskega reguta" ter vinograde, kjer pridelujejo vina s kontroliranim poreklom - Isonzo DOC.

Prav tako bodo obnovljene obstoječe pešpoti, ki vodijo do bregov reke Soče in čudovitih naravnih plaž.

Prerez ograje za izgradnjo novih kolesarskih poti

Dne 13. februarja 2019 so župani Mestne občine Nova Gorica Klemen Miklavič, Občine Gorica Rodolfo Ziberna in Občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk s simboličnim prerezem ograje med ulico degli Scogli in Potjo na Breg, ki pelje do Kajak Centra v Solkanu, prižgali zeleno luč za začetek del v okviru projekta Isonzo-Soča. V okviru projekta Isonzo-Soča, ki je financiran s sredstvi Programa Interreg V-A Italija-Slovenija 2014-2020 in ga vodi EZTS GO, bo zgrajena mreža kolesarskih ter sprehajalnih poti, ki predstavlja enega od odsekov načrtovane povezave od izvira do izliva reke Soče (kateri je namenjen del tega glasila). Dela prvega projektne sklopa, ki predvidevajo infrastrukturno ureditev v rekreacijskem parku v Vrtojbi, so se začela v aprilu in bodo končana do septembra 2019. Gradbena dela za kolesarske poti na območju nekdanje ograje pa se bodo začela v letu 2019. Prerez ograje je prebivalcem omogočil prehod meje v zelenem okolju v neposredni bližini reke Soče.

Trije župani prerežejo ograjo, februar 2019

Projekt Salute-Zdravstvo Vzpostavitev čezmejne mreže zdravstvenih storitev

Trajanje: 1. 4. 2017- 31. 3. 2021

Finančna sredstva: 5 milijonov evrov

Projekt je prvi poskus primerjave, analize in iskanja sinergij med slovenskim in italijanskim sistemom zdravstvenih in socialnih služb. Primeri dobrih praks z obeh strani meje bodo združeni v čezmejno mrežo, ki bo omogočila nadgradnjo obstoječe ponudbe zdravstvenih in socialnih storitev na območju Občine Gorica, Mestne občine Nova Gorica ter Občine Šempeter-Vrtojba.

Cilj projekta je izboljšati kvaliteto življenja in povečati dobro počutje prebivalcev območja ter istočasno izboljšati atraktivnost območja z aktiviranjem inovativnih storitev.

Projekt predvideva vzpostavitev in sodelovanje čezmejnih italijansko-slovenskih zdravstvenih skupin za pripravo modelov ter oblikovanje novih storitev na petih področjih:

- 1) Obravnava žensk v fiziološki nosečnosti z uvedbo skupnih inovativnih čezmejnih storitev na osnovi evropskih dobrih praks.
- 2) Obravnava mladih s težavami v duševnem zdravju in delovna ter socialna reintegracija na osnovi najnaprednejših evropskih modelov.
- 3) Zgodnje odkrivanje in obravnava otrok z motnjo avtističnega spektra.
- 4) Vzpostavitev enotnega čezmejnega sistema naročanja, ki bo olajšal dostop do zdravstvenih storitev na obeh straneh meje.
- 5) Skupne socialne storitve v pristojnosti treh občin za prebivalce čezmejnega območja. Na treh novih informacijskih točkah bodo dobili jasne informacije o dostopu in vrstah storitev na čezmejnem območju.

V projektu sodelujejo

Občina Gorica

Mestna občina Nova Gorica

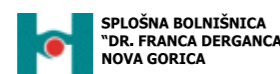
Občina Šempeter-Vrtojba

Podjetje za zdravstvene storitve št. 2 za Posočje (Azienda per l'Assistenza Sanitaria n.2 "Bassa Friulana - Isontina")

Splošna bolnišnica »Dr. Franca Derganca« Nova Gorica

Zdravstveni dom Nova Gorica

Psihiatrična bolnišnica Idrija

Fiziološka nosečnost

Cilj aktivnosti projekta je ustvariti skupno metodologijo za obravnavo fiziološke nosečnosti. Storitve, ki bodo oblikovane v okviru projekta in bodo na voljo na območju EZTS GO, bo izvajala čezmejna skupina babic z vključevanjem in svetovanjem specialistov ter strokovnjakov.

Gre za storitve, ki trenutno niso prisotne ne na območju Slovenije ne na območju Italije, saj predstavljajo inovativno metodo sodobne babiške prakse na podlagi najboljših evropskih metodologij.

Kaj smo že naredili

Prva projektna aktivnost je zajemala analizo obravnave nosečnic v Sloveniji in Italiji z namenom ugotavljanja razlik in iskanja sinergij.

Oblikovali smo delovno skupino italijanskih in slovenskih babic ter ginekologov, ki so ob upoštevanju rezultatov analize in obstoječih predpisov obeh držav, pripravili model skupne obravnave fiziološke nosečnosti, ki predvideva inovativne storitve namenjene obravnavi nosečnic v fiziološki nosečnosti na območju treh občin. Konec leta 2018 je bil podpisan čezmejni sporazum za sprejem modela, ki temelji na osnovi dobrih praks z obeh strani meje ter upošteva metode, ki se uporabljajo v treh najbolj naprednih evropskih centrih za fiziološko nosečnost (Nizozemska, Danska, Anglija), katere je delovna skupina obiskala maja in junija 2018.

Kaj bomo še naredili

Projekt predvideva ureditev novih prostorov kjer bo aktivnosti izvajala interdisciplinarna čezmejna skupina. V Parku Basaglia v Gori-

ci bodo urejeni prostori za storitve v času nosečnosti - Center za zdravje žensk, medtem ko je bil v Splošni bolnišnici »Dr. Franca

Derganca« Nova Gorica znotraj porodniškega oddelka opredeljen prostor, ki bo namenjen fiziološkemu porodu.

Od oktobra 2019 bodo na voljo naslednje storitve

Duševno zdravje

V projektu je bila oblikovana čezmejna skupina za pripravo skupnih smernic za obravnavo oseb s težavami v duševnem zdravju v starosti med 18 in 35 let. Smernice so vključene v sporazum, ki je bil podpisan decembra 2018. Model temelji na orodju **zdravstvene ovojnice**, ki se v Italiji že izvaja, medtem ko v Sloveniji **predstavlja popolno novost**. Gre za aktivnost, pri kateri bodo na osnovi smernic, ki jih je pripravila skupna mešana čezmejna skupina strokovnjakov, pripravljene individualni rehabilitacijski pro-

jekti, usmerjeni predvsem k ponovnemu pridobivanju socialnih veščin ljudi s težavami v duševnem zdravju, s posebnim poudarkom na usposabljanju in delovni reintegraciji. Julija 2019 je bil objavljen razpis za izbor partnerjev za skupno načrtovanje in upravljanje ukrepov ter inovativnih individualnih projektov v okviru individualne zdravstvene ovojnice. Prva projektna aktivnost je bila namenjena pripravi analize sistemov obravnave oseb s težavami v duševnem zdravju v Sloveniji in Italiji. Potrebno je

bilo predvsem ugotoviti, če in kako je možno oblikovati skupne storitve za obravnavo slovenskih in italijanskih pacientov.

Konec leta 2018 smo organizirali čezmejno usposabljanje za izvajalce, ki ne delujejo na področju duševnega zdravja (policija, osebje prve pomoči, osebje občin), a se pri svojem vsakdanjem delu srečujejo z ljudmi s težavami v duševnem zdravju.

V letu 2018 sta bila organizirana dva študijska obiska, in sicer v Psihiatrični bolnišnici Idrija in Centru za duševno zdravje v Gorici, katerih so se udeležili člani čezmejne skupine.

V pritličju Skupnostnega centra v Novi Gorici bodo urejeni prostori namenjeni delu skupne čezmejne skupine. Ureditev prostorov bo izvedena s skupnim javnim naročilom EZTS GO in Mestne občine Nova Gorica. Dogovor, s katerim EZTS GO pooblašča Mestno občino Nova Gorica za izvedbo skupnega javnega naročila je v zaključni fazi. Javno naročilo bo objavljeno do konca leta 2019.

Študijski obisk v Psihiatrični bolnišnici Idrija, maj 2018

Avtizem

Namen projekta je vzpostaviti **zgodnje odkrivanje** motnje avtističnega spektra pri otroci od 18. meseca starosti. Mednarodne študije kažejo, da se lahko z zgodnjo obravnavo pri otrocih bistveno izboljšajo sposobnosti komuniciranja, vzpostavljanja odnosov, razumevanja in prilagajanja. Med najpomembnejšimi cilji je osveščanje pediatrov, družin in vseh ostalih, ki so v stiku z otrokom, o pomenu zgodnjega diagnosticiranja motnje avtističnega spektra.

Kaj smo že naredili

Vzpostavljena je bila delovna skupina strokovnjakov, ki je pripravila skupni zdravstveni protokol za zgodnje odkrivanje in obravnavo otrok z motnjo avtističnega spektra. Protokol predvideva uporabo M-CHAT, ki velja za enega najbolj naprednih orodij za prepoznavanje motenj avtističnega spektra pri zelo majhnih otrocih. Protokol predvideva obravnavo otrok z uporabo metode ESDM, ki se je

izkazala za trenutno najbolj učinkovito pri otrocih od 18. meseca starosti dalje. Čezmejna skupina se v ta namen udeležuje tečaja metode ESDM pod vodstvom ene najbolj priznanih ameriških strokovnjakinj s tega področja. Po koncu tečaja bodo strokovnjaki prejeli licenco za obravnavo otrok z motnjo avtističnega spektra po metodi ESDM.

Organizirani sta bili tudi dve srečanja za osveščanje pediatrov in drugih strokovnih delavcev na tem

področju.

V Parku Basaglia v Gorici so bili urejeni prostori, ki jih bo čezmejna zdravstvena skupina lahko uporabljala za obravnavo otrok z motnjo avtističnega spektra po metodi ESDM. Prostore bodo lahko uporabljali slovenski in italijanski strokovnjaki za obravnavo slovenskih in italijanskih otrok, ki bivajo na čezmejnem območju EZTS GO neglede na državo izvora.

Udeleženci tečaja ESDM, julij 2019

Enoten sistem naročanja

Aktivnosti projekta so usmerjene v iskanje administrativnih in pravnih rešitev, ki bi prebivalcem območja EZTS GO omogočile **naročanje in koriščenje zdravstvenih storitev tudi na drugi strani meje**. S tem bomo tudi v praksi izvedli, kar je predvideno v Direktivi 2011/24/EU o prostem gibanju pacientov.

Delovna skupina je skupaj z zunanjimi strokovnjaki pripravila primerjalno analizo sistemov naročanja in načinov izvajanja zdravstvenih storitev v dveh državah z namenom oblikovanja

administrativnih in pravnih možnosti za vzpostavitev čezmejnega sistema naročanja zdravstvenih storitev. V nadaljevanju bo pripravljena čezmejna platforma, ki bo prebivalcem območja EZTS GO omogočala naročanje na zdravstvene storitve v bolnišnici na drugi strani meje.

Vse aktivnosti potekajo v tesnem sodelovanju s slovenskim Ministrstvom za zdravje in Centralno direkcijo za zdravje, socialne zadeve in invalidnost Avtonomne Dežele Furlanije Julijske Krajine ter z ostalimi organizacijami, od-

govornimi za strokovne, administrativne in finančne vidike naročanja ter izvajanja zdravstvenih storitev, to so: računalniška družba Dežele FJK Insiel, Nacionalni inštitut za javno zdravje Republike Slovenije (NIJZ) in Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije (ZZZS).

Naslednji korak predvideva vzpostavitev skupnega sistema naročanja na katerem se bodo prebivalci območja EZTS GO lahko naročili na zdravstvene storitve tako v Italiji kot v Sloveniji.

Socialno vključevanje

V okviru te aktivnosti nameravajo tri občine ustanoviteljice EZTS GO vzpostaviti čezmejno mrežo socialnih storitev za prebivalce območja EZTS GO s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah. Rezultat bo čezmejni protokol, ki ga bodo sklenile tri občine, na osnovi katerega bodo **socialne storitve na voljo prebivalcem z obeh strani meje** z vključevanjem vseh pristojnih služb, društev in nevladnih organizacij. Ustanovljene bodo tri **informacijske točke**, na katerih

bodo prebivalci lahko dobili informacije o dostopu in možnostih uporabe socialnih storitev z obeh strani meje. Italijanski državljani bo lahko pridobil informacije o socialnih storitvah, ki so na voljo v Sloveniji in jih tudi koristil, ter obratno bo slovenski državljani lahko dobil informacije in koristil storitve v Italiji.

Prva informacijska točka bo urejena v Gorici, v centru Polivalente v ulici Baiamonti.

Oblikovali smo stalno čezmejno

delovno skupino predstavnikov treh občin, ki je zadolžena za vzpostavitev čezmejne mreže socialnih storitev.

V preteklih mesecih smo organizirali čezmejna izobraževanja namenjena povezovanju organizacij, ki delujejo na področju sociale na čezmejnem območju, in oblikovanju skupnih aktivnosti in storitev. Ključnega pomena je bila analiza prepoznavanja razlik in sinergij dveh socialnih sistemov v javni in zasebni sferi socialnih storitev treh občin.

GO! 2025

Nova Gorica • Gorizia

Kandidatura za Evropsko prestolnico kulture 2025 - GO! 2025

V letu 2025 bo naziv Evropske prestolnice kulture prejelo eno slovensko in eno nemško mesto. Za naziv se poteguje tudi Nova Gorica, ki bo pripravila skupno kandidaturo s sosednjo Gorico. Mesti bosta pripravili skupni program, ki bo kar najbolje ovrednotil skupno čezmejno območje. Sodelovanje bo rdeča nit in pred-

nost kandidature skupaj z aktiviranjem EZTS GO, kot glavnim koordinatorjem občinskih uprav za zagotavljanje skupne čezmejne izvedbe predvidenih aktivnosti.

Kandidatura bo Ministrstvu za kulturo RS uradno napovedana **30. novembra 2019**.

Končni rok za oddajo programske knjige, tako imenovanega bid-booka, Ministrstvu za kulturo je **31. december 2019**.

V januarju oziroma februarju 2020 bo kandidatura predstavljena pred mednarodno komisijo

v Ljubljani, na kateri bo ekipa GO! 2025 predstavila programsko knjigo.

Odločitev komisije o ožjem izboru kandidatov bo znana **marca ali aprila 2020**.

V letu 2020 bo v primeru uvrstitve v drugi krog pripravljena izpopolnjena programska knjiga, ki jo bomo vnovič predstavili pred komisijo.

Predvidoma naj bi bila do **konca leta 2020** znana dokončna odločitev o izboru Evropske prestolnice kulture.

Podpis sporazuma o skupni kandidaturi Nove Gorice-Gorice za Evropsko prestolnico kulture 2025

V soboto 25. maja sta župan Mestne občine Nova Gorica Klemen Miklavič in župan Občine Gorica Rodolfo Zibera uradno podpisala sporazum za kandidaturo Nove

Gorice in Gorice za Evropsko prestolnico kulture 2025 (GO! 2025). Podpis je potekal na Trgu Evrope/Piazza Transalpina, v okviru dogodka GO! BORDERLESS, ki so ga organizirali Mestna občina Nova Gorica, Občina Gorica in EZTS GO, ter predstavlja uradni začetek čezmejne kandidature.

V istem dnevu je bila slavnostno odprta pisarna, ki bo skrbela za

vse potrebne aktivnosti v povezavi s kandidaturo Evropske prestolnice kulture 2025. Pisarna se nahaja na Trgu Evrope/Piazza Transalpina, simboličnem kraju sodelovanja med mestoma, ki bo v okviru kandidature GO! 2025 tudi preurejen na osnovi mednarodnega idejnega natečaja.

Kandidatura GO! 2025 na festivalu »La Milanesiana«

Priznani festival La Milanesiana pod vodstvom Elisabette Sgarbi je kandidaturi GO! 2025 namenil

posebno mesto. Dne 21. maja sta župana Klemen Miklavič in Rodolfo Zibera v Milanu skupaj s člani čezmejne ekipe GO! 2025 in vodjo skupine za pripravo kandidature Nedo Rusjan Bric sodelovala na tiskovni konferenci za predstavitev treh dogodkov,

ki so bili med junijem in julijem posvečeni GO! 2025. Dogodek predstavlja veliko priložnost za prepoznavnost dveh mest, ki sta tako dobili možnost predstavitev in kulturne promocije ne le v Italiji ampak tudi na mednarodni ravni.

www.go2025.eu

Posebna evropska ekonomska cona (PEEC)

EZTS GO koordinira strokovno omizje za ustanovitev prve čezmejne posebne evropske ekonomske cone, ki bi za območje EZTS GO predstavljala občutno spodbudo za krepitev in dolgoročno stabilnost gospodarstva na celotnem območju. V Evropi imamo danes 76 prostocarinskih con različnih pravnoorganizacijskih oblik, med temi tudi posebne ekonomske cone, ki z davčnimi olajšavami in državnimi subvencijami skušajo pritegniti naložbe ter tako ustvariti nova delovna mesta ter spodbuditi razvoj. Do danes v Evropi nimamo nobene čezmejne posebne evropske ekonomske cone, obstajajo pa pravne in programske podlage, na osnovi katerih bi jih lahko vzpostavili:

- Del Osimskega sporazuma iz leta 1975, ki je še vedno veljaven, je tudi Sporazum o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. V 9. členu sporazuma sta se pogodbenici obvezali, da bosta sodelovali in pripravili potrebne študije za spodbujanje čezmejnega gospodarskega sodelovanja v obmejnem pasu.

- V Evropskem sporazumu o pridružitvi med Republiko Slovenijo in Evropskimi skupnostmi iz leta 1998 (ki ga je Italija ratificirala z Zakonom št. 108 z dne 23. marca 1998), je predvidena možnost vzpostavitve obmejne prostocarinske cone za spodbujanje regionalnega sodelovanja, s sporazumom med Republiko Italijo in Republiko Slovenijo.

- Na osnovi veljavne evropske Uredbe 1302/2013 ima EZTS GO pravico opravljati storitve

v splošnem gospodarskem interesu. Nedvomno bi torej lahko bil upravitelj čezmejne posebne ekonomske cone.

Čezmejna posebna evropska ekonomska cona, ki bi jo upravljal EZTS GO na območju treh občin, ki spadajo na območje Osimskega sporazuma, je napredno orodje, ki bi za Evropsko unijo predstavljalo prvi resnično evropski prostor, katerega ne bi omejevale administrativne meje. Namen čezmejne posebne evropske ekonomske cone je izkoristiti centralni geografski položaj našega območja, ki že ima dobro logistično infrastrukturo - cestne,

letalske in pomorske povezave za pritegnitev naložb izven Evropske skupnosti na evropsko območje. Na ta način bi naše območje lahko igralo eno vodilnih vlog v bodoči širitvi Evropske unije na Balkan, ki ni blizu le zemljepisno, temveč tudi z vidika zgodovinskih mednarodnih odnosov, ki so vedno zaznamovali naše kraje.

Z ustanovitvijo takšne posebne evropske ekonomske cone bi območje EZTS GO pridobilo številne prednosti: znižanje stroškov za investitorje zaradi carinskih olajšav in posledično večjo konkurenčnost podjetij ter povečanje naložb na tem območju.

Bivša evropska komisarka za promet Violeta Bulc na Trgu Evrope, julij 2017

Drugi projekti EZTS GO

Namen projekta **Cyclewalk**, ki je financiran v okviru Programa Interreg Europe 2014-2020, je osveščanje javnosti o trajnostni mobilnosti na partnerskih območjih: Litva, Avstrija, Nizozemska, Romunija, Italija in Slovenija. V okviru petletnega projekta (januar 2017 - december 2021) potekajo izobraževanja, strokovni posveti in študijski obiski v partnerskih območjih namenjeni

izmenjavi dobrih praks ter nadgradnji politik načrtovanja kolesarskih poti v urbanih središčih. V aktivnosti so vključeni številni deležniki s čezmejnega območja, predvsem strokovni sodelavci treh občin, strokovnjaki z univerz in nacionalnih ter lokalnih združenj.

EZTS GO je v projektu kot partner, zadolžen za komunikacijo, v juniju 2018 izvedel kampa-

njo Kolo je moja izbira, v okviru katere smo prebivalce treh občin s plakati ozaveščali o prednostih kolesarjenja.

www.interregeurope.eu/cyclewalk/

www.facebook.com/eucyclewalk/
twitter.com/eucyclewalk

Raziskovanje kolesarskih poti, ki jih bo izvedel EZTS GO, junij 2019

CB PUMP

S projektom "EGTC GO CB PUMP", financiranim iz evropske pobude "B-Solutions", si prizadevamo za sklenitev sporazuma med slovenskimi Ministrstvom za promet in infrastrukturo in Avtonomno Deželjo Furlanijo Julijsko Krajino, ki bi območje EZTS GO obravnaval kot enotno mestno območje z namenom poenotenja dveh mrež javnega prevoza, kateri upravljata APT v Gorici

in Nomago v Novi Gorici.

S sporazumom bi lahko uvedli izjemo k evropski Uredbi 1073/2009, ki ureja mednarodni avtobusni promet na območju Evropske unije in določa enotne predpise za vse države članice. Uredba namreč ne upošteva posebnosti obmejnih območij, kjer ni prekinitev med naselji, kot je to v primeru območja EZTS GO. Uredba prepoveduje mednarodni

potniški promet, če je osnovni namen prevoz potnikov od enega postajališča do drugega, če sta postajališči v različnih državah članicah.

Pred sklenitvijo političnega sporazuma, bo EZTS GO preučil potrebe po javnih prevozih v treh občinah in pripravil analizo stroškov in koristi za uvedbo oziroma razširitev obstoječih avtobusnih linij čez mejo.

Gorica, popoln kraj za življenje

Mesto, kjer so storitve na visoki ravni, kjer je kakovost življenja zavidljiva, mesto, ki je varno, polno zelenja in kulturno bogato, z eno najnižjih stopenj obdavčitve v Italiji. Po ocenah objav v nacionalnih medijih je Gorica ljudem prijazno mesto, popolno za družine in otroke, študij ter tudi prijazen kraj za preživljanje starosti. Skratka popolno mesto za življenje. To je Gorica, edinstveno mesto, ki je rezultat prepletanja različnih civilizacij, ki so se izmenjevale skozi stoletja, in svoje lege na vzhodni meji, s ključno vlogo v Srednji Evropi. Danes na njenih ulicah, v njenih stavbah in parkih najdemo sledi zgodovinskih dogodkov, katerim je bila priča.

Posebnost mesta je nedvomno prav državna meja, ki se je pred sedemdesetimi grobo zarezala v te kraje in razdelila območje ter več kot 50 let tudi gospodarsko pogojevala življenje lokalne skupnosti. Ukinitvi carinske meje in prostotrgovinske cone je hitro sledila tudi globalna finančna ter gospodarska kriza, zaradi katere so na lokalni ravni skoraj čez noč izginile celotne panoge, kot je na primer špediterstvo. V mestu je bilo treba na novo zasnovati temelje lokalnega gospodarstva in ugotoviti, da bo čezmejno sodelovanje moralo igrati ključno vlogo pri oblikovanju strategij za prihodnost. V duhu tega prepričanja je med vrsto ukrepov za okrevanje lokalnega gospodarstva nastala tudi pobuda o ustanovitvi EZTS GO. V prvi fazi je bilo zagotovljenih 10 milijonov evrov evropskih sredstev, prizadevamo pa si pridobiti dodatna financiranja za spodbujanje čezmejnega gospodarstva. Kljub nič kaj lahkim okoliščinam si Gorica, tako kot večina drugih italijanskih mest, močno prizadeva ustvariti nove vzpodbudne okoliščine za prihodnost tega ozemlja, pri čemer smo prepričani, da bo cilj tudi dosežen.

Od Parka v dolini Korna do Pevmskega parka - naš »Central Park«

Sanacija in renaturalizacija potoka Koren se bo po dvajsetletnem odlašanju končno začela, obenem pa bo Park v dolini Korna preurejen v zeleno območje za prostočasne dejavnosti - koncerte, rekreacijo ali preprosto sprehode.

Načrti občinske uprave mesta Gorica pa segajo veliko dlje. Končni cilj je zeleno območje od Parka v

dolini Korna prek parka Vile Coronini do Pevmskega parka povezati s kolesarskimi in peš potmi z urejenimi zelenimi površinami, okrepčevalnicami, parkirišči, tematskimi točkami in vrsto drugih storitev vzdolž reke Soče. Naš goriški Central Park bo postal čezmejni in povezan s slovenskim delom zelenih površin.

Grajsko naselje bo znova zacvetelo, gledališki šotor bo prenovljen

Goriški grad je s svojim večpredstavnim muzejem iz leta v leto bolj privlačen, saj ga letno obišče več kot 50 tisoč turistov. Prizadevamo si tudi za prenovo že nekaj let zaprtega grajskega obrambnega stolpa »Bastione fiorito« namenjenega dogodkom in prenovi gledališkega šotora. Sredstva za te ukrepe so že na voljo, dela pa naj bi se zaključila leta 2020, ko bo dokončana tudi vzpenjača, ki bo turiste peljala s Travnika v Grajsko naselje.

Velik projekt za oživitev trgovine in turizma: mestno nakupovalno središče in pokrita tržnica po madridskem zgledu

Trgovinska zbornica Julijske krajine je zasnovala dva povezana projekta za oživitev trgovine in turizma v mestu. Zgodovinsko jedro Gorice, in sicer poslovni prostori z dolgoletno trgovsko tradicijo v Raštelu, na Travniku, v ulici Oberdan, na korzu Verdi in na trgih Cavour in Sv. Anton bi se tako po prvem predlogu predstavljali kot »City Outlet«, mestno nakupovalno središče s prestižnimi svetovnimi blagovnimi znamkami. Obenem bi prenovi bila deležna tudi pokrita tržnica, ki bi jo nadgradili po vzoru podobnih prenov v Španiji, predvsem v Madridu.

Nova Gorica - mesto kulture

Nova Gorica je letos v znamenju Festivalnega leta: Nova Gorica - mesto kulture. Bogato dogajanje z nizom trinajstih festivalov se je začelo konec aprila s Festivalom vrtnic in nadaljevalo s Festivalom mladinske kulture Vizije, Festivalom sodobnih in intermedijskih praks R.o.R, Mestom knjige, Glasbenimi večeri Tabor, Mednarodnim srečanjem saksofonistov SAXGO19, Mednarodnim festivalom uličnega gledališča Ana Desetnica in mednarodnim festivalom Glasbe sveta. Med 19. in 22. septembrom lahko obiščete Flores Musicae, edini festival stare glasbe v zahodni Sloveniji, ki se posveča obujanju srednjeveške in

renesančne glasbene zapuščine, med 13. in 16. oktobrom filmski festival Poklon viziji, ki vnaša v goriški čezmejni prostor nabor kakovostnega avtorskega filma, in med 23. in 26. oktobrom festival Oktober jazz, ki nastaja v čezmejnem sodelovanju z italijanskim festivalom Jazz&Wine of Peace. Med 12. in 17. novembrom bodo najvidnejša imena sodobne harmonike iz Slovenije in tujine nastopila na festivalu Harmonikada, dogajanje pa bo med 15. in 23. novembrom sklenil Festival sodobnih umetniških praks Pixelpoint. Festivalsko leto pomembno prispeva tudi h kandidaturi Nove Gorice v sodelovanju z Gorico za Evropsko prestolnico kulture 2025.

Nova poslovno-ekonomska cona do konca leta 2021

V Kromberku, med trgovskim centrom Merkur in nekdanjim Mipom, bo zrasla nova poslovno-ekonomska cona, v kateri namerava Mestna občina Nova Gorica urediti večnamenske objekte za poslovne, proizvodne, obrtne, trgovske in servisne dejavnosti. Za odkup zemljišč v višini nekaj manj kot dva milijona evrov je občina zagotovila lastna sredstva, vzpostavitev cone v višini tri milijone evrov pa bo financirana iz evropskih. Območje urejanja v okviru investicije mestne občine obsega 43.570 m² površin. Konkurenčne prednosti poslovno-ekonomske cone so strateška lega z odlično prometno povezavo, velikost in prilagodljiva

zasnova, ki omogoča inventivno načrtovanje in gradnjo poslovnih objektov. Potencialni domači in tuji investitorji bodo imeli možnost sodelovanja v procesu načrtovanja cone, saj je ta zasnovana kot prilagodljiva celota, ki bo razdeljena po funkcionalnih enotah in tako v celoti prilagojena specifičnim potrebam ter željam investitorjev. Strošek komunalnega opremljanja bo za investitorje nižji, na voljo jim bodo tudi brezobrestni krediti Javnega sklada malega gospodarstva Goriške. Mestna občina dodeljuje tudi finančne spodbude za nova delovna mesta in nabavo opreme, investitorjem pa sofinancira še plačilo komunalnega prispevka.

Tek treh vrhov z novo disciplino

V soboto, 2. novembra, bo na Goriškem tretjič zapovrstjo potekal gorski Tek treh vrhov, ki se ga je lani udeležilo okrog 400 tekačev. Dogodek organizira idejni vodja projekta Miha Repič v sodelovanju z Javnim zavodom za šport Nova Gorica ter ob podpori Mestne občine Nova Gorica in Občine Gorica. Udeleženci tečejo po izjemno slikoviti poti, ki povezuje tri vrhove - Sabotin, Sveto Goro in Škabrijel, ter simbolno dve mesti - Novo Gorico in Gorico. Proga je nekaj posebnega, saj poteka v celoti po poteh prve svetovne vojne, jarkih, okopih, kavernah ter vključuje prečkanje reke Soče z gumenjakom. Doslej so tekači lahko izbirali med 12 in 28 kilometrov dolgima progama, letos pa bodo prvič organizirali ultra disciplino na 58 kilometrov. Prirediteljev ima velik pomen, saj povezuje posameznike in društva z obeh strani meje ter obenem z ohranjanjem spomina na zgodovinske

dogodke, ki so zaznamovali ta prostor, poziva k prijateljstvu in miru. S tovrstnimi dogodki se mesti še bolj povezujeta ter obenem prispevata k promociji skupnega goriškega prostora.

Grad Rihemberk postaja turistično in kulturno središče

Po dveh uspešnih sezonah na gradu Rihemberk, ki ga je Mestna občina Nova Gorica pridobila v last od države in ga je tako po desetletjih zapuščenosti leta 2017 ponovno odprla za obiskovalce, je s poletno sezono 2019 izvajanje programov za obiskovalce prevzel zasebni zavod. Namen vključitve izkušenih izvajalcev je bila zagotovitev še kakovostnejše izvedbe obstoječih grajskih programov (individualni ogledi gradu, ogledi z vodnikom) in seveda njihova nadgradnja: v poletnih mesecih se tako obeta serija tematskih delavnic za otroke, ponudili pa

bodo tudi nove, prilagojene načine spoznavanja gradu za družine in ostale obiskovalce. Z letošnjo sezono so obiskovalcem na voljo novi žepni vodniki za samostojno raziskovanje gradu, za še globlje doživetje pa je priporočljiv predhodni ogled zanimivega predstavitvenega videa Grad Rihemberk, ki odstre nekatere grajske skrivnosti. Na gradu, ki se nahaja tik nad Branikom, se odvijajo tudi poroke in podobna praznovanja, primeren je za »team building« programov, snemanja in podobne dejavnosti.

Šport ima moč, da navdihuje, združuje in povezuje

Občina
Šempeter-Vrtojba

V Občini Šempeter-Vrtojba že vrsto let občinska uprava načrtno ureja športne površine in objekte ter podpira športna društva in klube na svojem območju, da bogatijo že tako pestro ponudbo naravnih možnosti za rekreacijo. Rekreacija je namreč ključna za posameznikovo dobro psihofizično počutje, gibanje pa je tudi odličen pripomoček pri premagovanju stresa.

Najenostavneje se je gotovo podati peš v naravo. Poti za prijetne sprehode ali tek v mali občini namreč ne manjka. Naj omenimo le zanimivo krožno pot po Vrtojbensko-biljenskih gričih ali bližnjo trim stezo na Sv. Otu. Obe sta poleg gozdnih poti idealni tudi za kolesarjenje, enkrat letno pa se na tem območju odvija veliko mednarodno gorsko kolesarsko tekmovanje, ki ga prireja Kolesarsko društvo Deš Fleš. Športna društva in klubi v občini Šempeter-Vrtojba so namreč dokazali, da ne znajo le tekmovati, ampak da se potrudijo tudi pri organizaciji športnih prireditev.

Plezalci iz bližnje in daljne okolice z obeh strani meje, tudi tisti najzahtevnejši, se radi rekreativno pa tudi tekmovalno preizkušajo na eni največjih umetnih sten za športno plezanje v Sloveniji, v Plezalnem centru DEŠ. Plezalni center, ki se nahaja pri šempetrski osnovni šoli, ponuja raznovrstno plezanje, tako v previsih, navpičnih in položnih ploščah ter plezanje razov. Plezališče, ki ga skrbno vzdržuje in upravlja Društvo ekstremnih športov DEŠ, je primerno tako za začetnike

kot tudi za boljše plezalce. Maksimalna višina plezanja je 8,5 metrov. Na voljo je 1000 m² plezalnih površin z več kot 8000 oprimki vseh vrst in oblik. Nameščenih je tudi 60 sidrišč, ki omogočajo, da je plezanje varno.

Nogometaši in gorski kolesarji pa so brez dvoma najbolj veseli njim namenjenih površin v Športnem parku Šempeter. Prvotnemu nogometnemu igrišču z umetno travo in kolesarskemu poligonu za 4cross, je Občina postopoma dodajala še nove športne in igralne površine. Tako je šempetrski Športni park razširila z igriščem za odbojko na mivki z dvema igralnima poljema, fitnessom na prostem vključno z vadbenim poligonom "street workout" in sprehajalnimi in kolesarskimi potmi po parku. Množičen obisk iz bližnjih občin in sosednje Italije dokazuje, da gre za rekreacijski prostor regijskega pomena.

V šempetrski športni park pa radi zahajajo tudi otroci in njihovi starši, ki se navdušujejo nad 30 metriskim zip linom, vrtavko s tremi sedeži, centralnim otroškim igralom z več elementi in različnimi gugalnicami, kjer se lahko varno in sproščeno igrajo ter kakovostno preživljajo svoj prosti čas. Območje bo kmalu dobilo svojo končno podobo, saj je na prostoru med Vrtojbo in železnico v gradnji spremljevalni objekt, ki bo omogočil še različna druženja, in manjše travnato nogometno igrišče za manj zahtevne žogobrce. Možnosti za športne dejavnosti v Občini Šempeter-Vrtojba je res veliko. Tu smo namreč navedli le nekatere.

Vrtojba - vas, ki ve, kako pomembno je ohranjati lastno kulturno dediščino

Kulturna dediščina je del nas, del okolja in družbe v kateri živimo. Obdaja nas povsod: v domovih, stavbah naših vasi in mest, v knjižnicah, muzejih in galerijah, vse do arheoloških najdišč. Dediščina pa niso le najdbe, dolgočasni zidovi in zaprašena umetnost, temveč tudi tradicionalne vešče, obrt in druga nesnovna dediščina, zgodbe in pesmi naših dedkov in babic, tradicionalne jedi in filmi, ki jih gledamo. V svoji raznolikosti nas ta dediščina združuje, hkrati pa ima izjemen pomen za oblikovanje naše kulturne in s tem tudi nacionalne identitete. Ohranjanje in varovanje dediščine je skrb celotne družbe in vsakega posameznika. Velik del bremena seveda nosijo muzeji in zavodi za varstvo kulturne dediščine. Zlasti pri varovanju spomenikov lokalnega pomena pa je izjemno pomembna ozaveščenost lokalne skupnosti in posameznikov. In v tem pogledu vas Vrtojba gotovo izstopa.

Naj samo omenimo vodnjake, p'či, ki so danes posebne vrste spomeniki in pričevalci umetnostne obrti svojega časa, nekoč pa so pomenili vir življenja. Vrtojbo namreč lahko upravičeno poimenujemo vas vodnjakov, saj je imela ali ima kar 82 vodnjakov, več kakor posamezne sosednje vasi v Sloveniji ali zamejstvu. O njih sta v okviru evrop-

skega projekta nastali dve knjižni publikaciji monografija »Vrtojba - vas vodnjakov« in »Vodnik po vrtojbenskih vodnjakih« izpod peresa Renata Podbersiča, ki je tudi avtor knjige »Vrtojbenska pamet. Ljudsko besedno izročilo iz Vrtojbe«.

Svoje bogato duhovno in kulturno izročilo, svoj ponos in odprtost, svojo zraščenost z zemljo in njenim izročilom pa Vrtojbenke in Vrtojbenci vsako leto znova dokazujejo s prav posebnim praznikom - Boreljado. Borela praznuje tretji vikend v septembru in v Vrtojbo privablja številne obiskovalce od blizu in daleč. Organizator zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba v sodelovanju s Krajevnim odborom Vrtojba in številnimi domačimi društvi z Boreljado vsako leto znova obudijo delček navad in dogajanja vaškega življenja, da le-te ne utonejo v pozabo. Zabelijo jih še s tradicionalnimi jedmi, ki jih pripravljajo žene in dekleta iz Društva žena Vrtojba, ter drugimi športnimi in kulturnimi dejavnostmi, ki v celoto zaokrožajo to tridnevno etnološko prireditev. Z Boreljado ob podpori Občine Šempeter-Vrtojba ohranjajo identiteto kraja in že pri najmlajših krepijo zavedanje o pomenu kulturnih vrednot za našo skupno prihodnost.

KONTAKTI

 www.euro-go.eu

 info@euro-go.eu

 www.facebook.com/GECTGO/

 twitter.com/GECTGO_EZTSGO

Grafični projekt: Tmedia S.r.l.

Tisk: Grafica Goriziana

Fotografije: Pierluigi Bumbaca, Leo Caharija, Foto Lado, Mateja Pelikan, David Verlič, 2Lidens

